

Svar til høringsuttalelse – EU-kommisjonens forslag til kommunikasjonsvernsforordning

IT-politisk råd i den Den Norske Dataforening viser til Samferdselsdepartementets høring av 2. mars 2017. Innledningsvis vil IT-politisk råd bemerke at den korte høringsfristen på tre uker begrenser mulighetene til å gi et dekkende innspill til det som er et viktig og komplekst tema.

IT-politisk råd anerkjenner viktigheten av et sterkt kommunikasjons- og personvern i digitale tjenester. Vi deler også EU-kommisjonens vurdering av at noe særregulering nok er nødvendig på området, og at den nye personvernforordningen ikke fullt ut kan dekke behovet.

Den foreslåtte kommunikasjonsvernsordningen skiller seg fra det eksisterende kommunikasjonsvernsdirektivet på flere områder, særlig siden sistnevnte har karakter av et rammedirektiv hvor mye er overlatt til nasjonal implementering. Den vesentligste endringen slik vi ser det er det utvidede virkeområdet. Selv om det vil være en fordel å regulere like tjenester likt, uavhengig av om disse leveres som tradisjonelle elektroniske kommunikasjonstjenester eller som «over the top» (OTT), er det viktig å ta hensyn også til forskjellene mellom disse måtene å levere tjenester på. IT-politisk råd er usikker på om EU-kommisjonen i tilstrekkelig grad har tatt inn over seg disse forskjellene, noe vi kommer tilbake til under. Uansett er det tale om et omfattende regelverk som vil ha store konsekvenser for aktører som til nå ikke har vært omfattet av tilsvarende regulering. Det er derfor et stort behov for informasjon til slike aktører, og i god tid før forordningen trer i kraft.

Vi ønsker å knytte følgende kommentarer til forslaget:

Virkeområdet

Virkeområdet til kommunikasjonsvernsforordningen knyttes i artikkel 2 jf. 4 til behandlingen av kommunikasjonsdata i sammenheng med leveranse og bruk av elektroniske kommunikasjonstjenester. Begrepet elektroniske kommunikasjonstjenester har etter forslaget en bredere betydning enn etter gjeldende rett, da dette knyttes til definisjonene i den nye «Electronic Communications Code». Dette gjør at også kommunikasjonstjenester som e-post, videosamtaler og chat levert over internett omfattes. Videre skal også tjenester hvor kommunikasjonen bare er en mindre del omfattes, jf. fortalens 11.

IT-politisk råd vurderer det slik at virkeområdet da blir meget omfattende. Det er vanlig at andre produkter og tjenester, for eksempel kontorstøtteprogramvare og spill, har en begrenset funksjonalitet innebygget for å kommunisere med andre brukere. Ved at alle slike tilleggstjenester nå foreslås omfattet av et særregelverk som også inneholder muligheten for meget høye sanksjoner, er vi bekymret for at dette kan hindre innovasjonen. Leverandørene kan godt tenkes å unnlate å implementere enkle kommunikasjonstjenester i sine løsninger bare for å unngå «unødvendig»

eksponering mot et for dem ukjent regelverk med tilhørende høy risiko. En ting er hva en dedikert leverandør av kommunikasjonstjenester må ta høyde for, en annen er hva som vil treffe også leverandører av helt andre typer tjenester hvor kommunikasjon mellom brukere inngår som en mindre del. Her vil vi anbefale Samferdselsdepartementet å arbeide for en klarere og noe snevrere avgrensning av virkeområdet.

Også den generelle utvidelsen av virkeområdet byr på utfordringer, særlig siden forordningen vil gjelde for aktører og eksisterende tjenester som tidligere ikke har vært regulert på denne måten. En vellykket implementering vil kreve både omfattende informasjonsarbeid fra myndighetenes side og påfølgende investeringer fra leverandørene for å tilpasse seg regelverket. Vi er bekymret for at tiden er i ferd med å bli veldig knapp frem mot forespeilet ikrafttredelse i mai 2018.

Regulering av elektronisk direktemarkedsføring

IT-politisk råd registrerer at det legges opp til en omfattende og streng regulering av elektronisk direktemarkedsføring i forslaget til ny forordning. Dette området er også omfattende regulert i henholdsvis markedsføringsloven og e-handelsloven. Reguleringen av direktemarkedsføring er allerede i dag relativt kompleks, og et ytterligere regime innført via kommunikasjonsvernsforordningen vil øke kompleksiteten. Ved at forordningens regler utelukkende skal håndheves av Datatilsynet, mens øvrig regulering fortsatt vil håndheves av Forbrukerombudet, vil markedsføringsaktørene kunne møte flere tilsynsorganer med delvis overlappende kompetanse. Vi anbefaler Samferdselsdepartementet å arbeide for forenkling og harmonisering av disse regelsettene.

Cookies etc.

IT-politisk råd anser at gjeldende regulering av cookies / informasjonskapsler med utspring i kommunikasjonsvernsdirektivet og ekomloven § 2-7b nok har hatt begrenset positiv effekt for brukernes personvern. Reglene har også vært tolket ulikt i ulike EU/EØS-land, noe som er fordyrende og kompliserende for aktører som tilbyr tjenester på tvers av landegrensene i Europa. Vi er derfor positive til en ny tilnærming på dette området.

Den foreslåtte reguleringen i kommunikasjonsvernsforordningen artikkel 11, hvor det lovfestes en plikt for leverandører av nettlesere til å la brukeren velge hvilke cookies som godtas, kan synes god. Likevel er dette igjen en omfattende utvidelse av forordningens virkeområde til andre aktører, som ikke normalt sett ville forholdt seg til regulering av kommunikasjonsvernet. Også her vil det være svært viktig med god informasjon til de aktuelle aktørene før forordningen trer i kraft.

Merkekrav ved fysisk sporing av kommunikasjonsutstyr

Forordningen artikkel 8 (2) legger opp til at områder hvor man identifiserer kommunikasjonsutstyr må merkes, et skiltregime som ligner det nåværende norske regimet for kameraovervåkning. Vi antar at dette vil omfatte bruk av blant annet beacons og registrering av MAC-adresser fra Wifi, teknologi som i økende grad tas i bruk. Uten å ta stilling til hensiktsmessigheten av dette tiltaket nå, vil vi bemerke at fortalen (25) tilsynelatende likestiller kommersiell bruk av IMSI-catchere med nevnte beacons og WiFi-sporing. Det fremstår ikke som klart hvorvidt forslaget vil medføre at bruk av slik teknologi skal anses lovlig så fremt kravene til skilting er oppfylt. Dette er i så fall noe vi vil advare mot på det sterkeste, og vi anbefaler departementet å arbeide for en klargjøring på dette punktet.

Tilsynsordning

Forslaget legger opp til en stor grad av samordning med den nye personvernforordningen, hva gjelder blant annet tilsyn, sanksjoner og samarbeid mellom tilsynsordningene. Det er derfor i utgangspunktet naturlig at tilsyn med kommunikasjonsvernsforordningen legges til samme organ som personvernforordningen.

Samtidig er det fortsatt mange henvisninger til, og overlappende virkeområde med, den nye Electronic Communications Code. Sistnevnte håndheves av regulatørene for elektronisk kommunikasjon, i Norge sektormyndigheten Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). Nkom fører også tilsyn med gjeldende norsk regulering av kommunikasjonsvern, som er basert på det gjeldende kommunikasjonsvernsdirektivet.

Også etter innføringen av kommunikasjonsvernsdirektivet vil det være store avhengigheter mellom de to tilsynenes arbeid. Særlig vil vi peke på at kravene til kommunikasjonsvern og taushetsplikt henger nært sammen med sikkerhets- og beredskapslovgivningen i sektoren. Den nærmere avgrensingen av tilsynsansvar vil følgelig bli viktig både for samfunnet og hensynet til forutsigbarhet for bransjen.

Det fremstår også sannsynlig at tilsynsansvaret for de tradisjonelle ekomaktørenes taushetsplikt for vil bli overført til Datatilsynet etter at forordningen trer i kraft. Nkom vurderer i dag anmodninger fra blant annet politiet om fritak fra taushetsplikten, på bakgrunn av delegasjon fra Samferdselsdepartementet. Lysne I-utvalget har i NOU 2015:13 omtalt og til dels kritisert det nåværende regimet for fritak fra denne taushetsplikten, blant annet på side 113 og 116-117. IT-politisk råd anser at tiden nå er inne for å revurdere eksisterende ordning, fremfor å eventuelt overføre ansvaret for denne uendret til Datatilsynet.

Den Norske Dataforening

Arve Føyen

Leder av IT-Politisk Råd

DEN NORSKE DATAFORENING HOVEDKONTORET
Postadresse: Møllergaten 24, 0179 Oslo E-post: post@dataforeningen.no
Kontoradresse: Møllergaten 24, 0179 Oslo Web: www.dataforeningen.no
Telefon: 22 36 48 80 Telefaks: 22 36 37 01 Organisasjonsnr. NO 871549842 MVA
Bankgiro: 6069.05.18964

DEN NORSKE DATAFORENING SERVICEKONTORET
Postadresse: Møllergaten 24, 0179 Oslo E-post: post@dataforeningen.no
Kontoradresse: Møllergaten 24, 0179 Oslo Web: www.dataforeningen.no
Telefon: 22 36 48 80 Telefaks: 22 36 37 01 Organisasjonsnr. NO 983 766 025 MVA
Bankgiro: 6069.05.14012